

TEDENSKA SLIKE

Štev. 10.

V Ljubljani, v sredo 8. marca 1916.

Leto III.

Strašni boji v Mezopotaniji med Evfratom in Tigrisom: Turki v borbi z Angleži.

H. V. Gerbič:

Volkodlak.

Volčja zalega se je zopet enkrat razširila po okolici. Pastirji so bili veliki reveži, kajti z golimi rokami se je težko ubraniti sestradanih zverin, orožja pa vlada ne dovoli nositi. Gorje tistemu, pri komur najde orožnik star samokres, skrit v podstrešju ali kakem kotu hiše! On ne uide kazni in naj se izgovarja še tako premeteno.

Četovodja Vlasak je bil posebno izurjen v iskanju skritega orožja. Prav danes je privlekel novega zločinca v okrožno ječo.

»To vam je premetena buča, ta Vlasak«, je razkladal orožniški nadporočnik družbi v gostilniški sobi žida Grofa. »Naj skrivajo svoje kubure in dolgocevnne puške kjerkoli hočejo, Vlasak jih zaduha — potem pa hajdi, sinko, v luknjo! Ravnokar je prignal pastirja Vazilija. In kako ga je zalotil? Sam mi je pripovedoval. Že dolgo je sumničil Vazilija, da skriva orožje. A starem lisjaku ni bilo mogoče priti do živega. Vlasak pa si je izmislil past, in glejte, zdaj že caplja prekanjeni Vazil v njej. Vzlic ogromnem snegu se je napotil moj četovodja gori k hlevom. V temni noči se je priplazil čisto blizu lesenih barak in je začel na vso moč zavijati. Volka vam zna Vlasak mojstrsko oponašati. Stari črednik se ni kar nič pomišljal ter je hitro po vrsti sprožil tri strele. Tedaj pa je Vlasak udrl v kočo in zasačil starca še s kadečo se kuburo in samokresom v roki. Puško in tri kubure je zaplenil, in stari tiček se ne izvije več iz spretno mu nastavljenih zanke.

»Ej, Savo«, je povzel besedo debeli adjunkt, »saj si vendar sam Bosanec! Kakoli moreš odobravati tako okrutnost? Vlada res da prepoveduje orožje, sama pa ne stori dovolj proti vedno šireči se nadlogi. Kaj naj store prebivalci? Mar naj podavijo volkove z golimi rokami? Ali pa naj puste svoje črede in sebe raztrgati od sestranih zverih? To bi bilo morda še najbolj všeč izvestnim gospodom? Vsak človek ima pravico, da se orani in s čim naj se bori proti volkovom, če ne s strelnim orožjem?«

»Že res«, je odvrnil nadporočnik, »toda postava je taka in mi jo moramo izpolnjevati, če tudi nam ni všeč. Kam pa pridemo, če bo že vsaka pastirska kočica mal arzenal? Ti lopovi so itak sami revolucionarji!«

Vnel se je skoro prepričan; vse vprek so vršale ostre besede. Hrup je naraščal, tedaj

Slika s fronte: Vojak-pešec z obrambnim ščitom pred sovražnikovo žično ograjo.

se je dvignil izza mize Milan Čekič, vsem priljubljen posestnik in trgovec. Bil je še mlad, kakih trideset let, orjaške postave in širokih pleč. Mogočne viseče brke so mu krasile mladostno rjavo zabarvano lice, a naj si je še tako strogo namršil obrvi, so njegove sive oči izdajale njegovo mehko detinsko srce.

»Gospoda«, je začel, »vse je res kar trdite, toda vse prerekanje ne bo trpinom pomagalo prav nič. Dejanj je treba. In če postava prepoveduje prostemu seljaku imeti doma strelno orožje, čemu ga pa imamo mi? Ojunačimo se in preganjajmo zalego vsi, ki imamo pravico nositi orožje. Veliko ne bo zaleglo, a nekaj vendarle. Jaz vsaj napnem vse sile, da pomagam olajšati skrbi ubogim našim rojakom!«

Predlog je našel odziv. Vsi so sedli spet na svoje prostore in se živahno posvetovali, kaj in kako bi se najbolje okrenilo zoper volkove. Kmalu je bil tudi zbran mal sklad za pasti in strupe...

* * *

Hu, kako je divjal snežni vihar čez planjavo! Konj se je jedva upiral njegovim ljutim sunkom ter je s težavo dvigal utrujene noge iz debele snežne plasti, ki je čez in čez pokrivala okrajno cesto.

»Ne, tako ne gre več naprej«, je preudarjal Milan Čekič ter se sklanjal konju globoko na vrat, da se bolje ubrani ljutosti viharja. »Zaviti moram v stran ter vedrilo pri ciganki Leši. Sicer mi je stara zoprna, a izbire ni. — No, šarec, kar stopi, — kmalu bova pod streho...«

Leša je hitela postreči svojemu gostu z vsem kar je premogel njen mrki brlog. Krop s staro rakijo je kmalu pregrel otrple ude trudnega Milana, ki je legel kraj ognjišča na capre, razmetane po minderluku. Spanec ga je silil in čeprav se mu je branil, je nehote zadremal. Zdelo se mu je kot bi tihi zvoki tambure, katero je Lešina hčer Doda ubirala ob zglavju njegovega ležišča, prihajali iz neskončne daljave ter z nepoznano omotno milino legali na srce in dušo...

Doda je bila čudno bitje, niti najbližji sosedje je niso skoro poznali. Res je, da so se ljudje stare Leše, ki je bila na glasu čarovnice, najraje ogibali, vendar-le so prišli pogosto z njo v dotiko, ker so iskali pri njej zdravil in pomoči rajše kot pa pri zdravniku. In Leša je baje vedno vedela za svet. Vendar so sosedje le redko videli vitko, črnolaso krasotico Dodo, ker se je ona ljudi bala. Če je njena mati dobila obisk, je Doda gotovo zbežala v gozd. Po cele dneve, dostikrat tudi tedne, se je klatila po neprodinri šumi in njena mati ji je pustila prosto voljo. Tambura je bila njena edina zvesta spremljevalka.

In glej čudo! Zdaj je plašna, mlada Doda mirno sedela ob vzglavju Milana, ki ga do danes ni poznala. Lahno so drčali njeni drobni prsti po strunah in ustne so jedva dihale. Težko valovje temnih las se je vsipalo na grudí, oči so ji plamtele in se vsipale v mlado obličje Milana... Stara Leša se ni brigala za početje svoje hčere, nakrmila je v prizidku konja, potem pa je tiho kuhala pri ognjišču svoje leke in zmesi. Doda pa je pela otožno in hrepeneč ter strmela na Milana...

* * *

Čudne govorice so se širile po okolici. Nešteto ljudi je trdilo, da so videli na lastne

S soške fronte: Naši častniki v zakopih pri obedu.

oči ogromnega volka srebrnosivkaste barve, ki se je v jasnih zimskih nočeh brez družbe potepal okoli in se drznil vstopiti tudi v odprte veže hiš. Pri Osman-agu je raztrgal v veži priklenjenega psa in pred dvema dnevoma so našli sredi čaršije strašno razmesarjeno truplo nočnega čuvarja. Pasti in zastrupljene mrhovine se je pošast skrbno ogibala. Strastni lovec Bekirbeg je zagledal krvoločnega sovraga streljaj daleč od zadnje hiše sosednje vasi. Dobro je pomeril in strel je pretresel zrak. Strah ga spreleti še sedaj, če pripoveduje svoj doživljaj: pošast je namreč zatulila in se počasi razblinila v meglo, ki mu je zagrnila bližnjo okolico... »Volkodlak!« tako je zašumelo med prebivalci, ki so preplašeno stikali glave skupaj.

Trojica lovcev se je skrila pri Osmanu ter štiri noči oprezovala na volka. Vse zaman. Volk se ni niti prikazal kot bi slutil nevarnost. Jedva pa so lovci obupali ter zapustili svojo postojanko, je krvolok v eni noči podavil pol črede Osman-egovih ovac...

Milan Čekić je vestno izpolnjeval dano besedo. Kadarkoli mu je dopuščal čas, je preganjal volkove in marsikateri kosmatinec je porudečil s svojo krvjo snežno odejo matere zemlje. Milan sam se je močno izpremenil. Njegova polna rdeča lica so se ožila in postajala bleda, vsa postava je nekako lezla skupaj kod pod pezo neskončno težkega bremena.

»Kaj ti je, Milan?« so ga spraševali znanci. »Ali si bolan? Slabo izgledaš!«

»Prav za prav mi ni nič«, je odgovarjal, »samo močno utrujenega se čutim in telo mi je nekako onemoglo«.

»Preveč se trudiš, Milan. Pusti nekaj časa volkove in spočij se. Cele noči se klatiš s puško v roki po okolici, to ti spodkopuje zdravje... saj nisi iz železa«.

»Ne, ne, prijatelji, to mi prav nič ne škoduje. Čudno se mi zdi, da se počutim po prebdeli noči veliko bolj svež in zdrav, kot pa če vso noč počivam. V spanju me nekaj duši in tlači in če se zjutraj prebudim, imam popolnoma onemoglo ude in težko glavo. Kar strah me je spanja...«

Horica volinska vas, ki so jo zažgali kozaki.

Prijatelji so zmajevali z glavo; »K zdravniku pojdi!«

»Nič ne pomaga — sem že bil. Praški in kapljice nič ne zaležejo. Mislim, da se zdravnik sam ne spozna. Sicer se pa počutim popolnoma zdravega, le ta onemoglost me tare«.

»Ženice pa so ugibale med seboj, da trpi Milan na urokih. Pozneje pa so si tiho in skrivnostno zašepetale besedo: »Volkodlak...«

Tudi Milanu je prišla ta skrivnostna govornica do ušes. Gromko se je zakrohotal in vrgel daleč proč amulet, ki mu ga je stara

ženica prinesla kot sigurno sredstvo proti tej grozni nadlogi.

»Neumnost, sosed, neumnost! Same babje čenče!«

Ženica je žalostno in obenem užaljeno zmajala z glavo: »Tako se plačuje dobra volja. Prav mi je! Kaj se brigam za tuje ljudi! Le naj mu izpije vso kri lahkomišljenemu — revežu«. In oddrsala je na svojih namlah*) po cesti.

(Dalje prihodnjič.)

Amgela pl. Glaser-Linder:

Balkanske žene.

(Konec.)

Debeli evnuh, ki kolovrati za njo, se sicer grozeče spakuje, toda njegova mlada gospodinja ga je že poprej podkupila z zlatimi pijastri, in on ve dobro, da hoče Jussuff že jutri zasnuti Lejlo, ki mu hoče zato še poprej pokazati svojo dražestno lepoto.

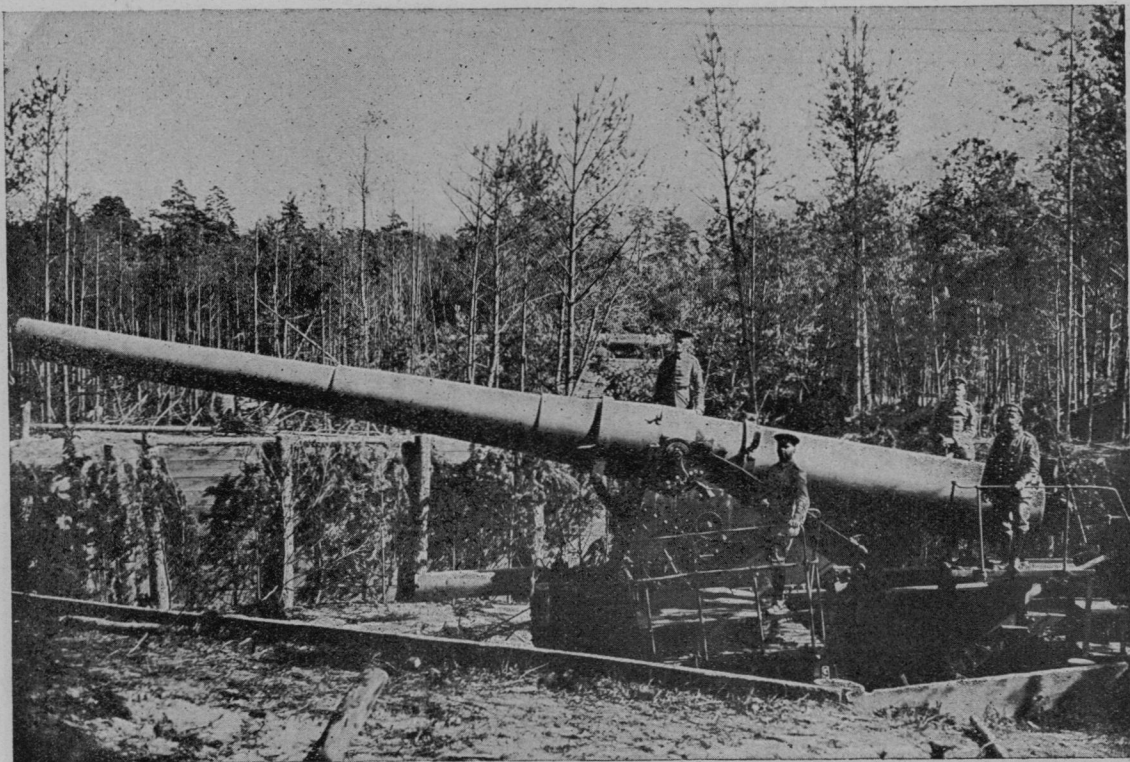
Tako se izogne človek koranu, ki ukazuje: »Mož naj sname pajčolan z ženske šele po svatbi!« Marsikdo se pač ravna po koranu, a on že ve, zakaj.

Lejla je nagnila svojo glavo na stran, ko je stopala mimo, da se je sladko zaokroženi par ustnic zasvetil izpod pajčolana kakor rdeč rubin, ter se je ozrla na mladega muslima, ki jo gleda v najsrečnejšem razkošju, z dolgim pogledom. Nobena ženska na vsem svetu ne zna vseh svojih misli in vseh svojih čustev ter vsega onega, kar bi rada povedala, a česar povedati ne sme, izraziti s pogledom svojih velikih temnih zvezd tako, kakor zna to Turkinja. Morda ume to umetnost zato, ker so morala njena usta v mraku dajanja ljubezni in življenja stoletja molčati, morda zato, ker je bila oropana vsega svobodnega razmišljanja in vsakršne svobodne kretnje — ker je sužnja, dasi jo njen gospod, ako jo ljubi, obsipa z zlatom in biseri, a se vendar ne drzne stopiti v njeno sobo, kadar stojé njeni svileni brezpetniki pred vrati — tička v zlati kleti!

*) Bosansko narodno obuvanje, ki ga nosijo ženske krog hiše, sestaja z lesene deščice in dveh istotako lesenih količkov po kateri se hodi, jermen nad prsti noge dopolnjuje te primitivne čevlje.

Rumunska armada: Oddelek konjice z brzostrelnim topom.

Japonski top, kakoršnih se poslužujejo Rusi na besarabski fronti.

Le v Carigradu, kjer so odlične Turkinje v zadnjih desetletjih občevale z ženami zunanjih veleposlanikov, poslanikov in konzulov, kjer so angleške, nemške in francoske vzgojiteljice dobile dostop v hareme le tam je z omiko turške žene nekaj bolje. Da, v najnovejši dobi žive nekatere turške dame, vzgojene po evropskem vzoru, celo evropsko rodbinsko življenje, brez mnogoženstva in v vsakem oziru tako, kakor žive odlične dame na zahodu.

Na trgu v Baru pa je medtem postalo tiho, kričanja in mešetarjenja je konec. Ženske preštevajo z resnimi obrazi pičli izkupiček svoje robe, in možje leže pušeci ali speči po kamenitih pločnikih.

Iz krčem se razlegajo otožne melodije ob brenkanju gusel. Mlade deklice in mladeniči so, ki v snežnobelih, ohlapnih platnenih oblekah plešejo kolo, svoj narodni ples, sladko, mehko, zibaje se spočetka — dokler gusle ne zahrume, zavriskajo in zadinjajo ter se razvije besno plesanje. Ta ples s svojimi čudovito mehкими kretnjami spominja starogrških plesov, ki jim je Jugoslovan vdihnil svoj značaj, svojo otožno in strastno vzkipevajočo, nebrzdano, neukrotno poželjivo individualnost.

Prastare narodne pesni pa so Jugoslovanu pravi zaklad sladkih, koprnenja polnih ljubezenskih popevk, žalostink za izgubljeno rodbinsko in ljubezensko srečo, melodij, ki jokajo, kličejo na borbo in osveto ter ti izbičajo vsak živec. Najstarejše med njimi sopejo orijentalški žar in grško nobleso ter so prepojene z mitološkimi slikami in občutji, ki se čudovito mešajo s slovanskim duhom in z vero v sv. križ: v belih oblakih nad črnimi gorami se skrivajo gradovi vil, onih zračnih in obstudenčnih duhov, ki se lahko izpreletajo po dražestnih romancah ob spremljanju gusel. Stare narodne pesmi pa pojo in poročajo tudi o strašnih zakonih krvne osvete, ki ne daje maščevalcu ne miru ne oddiha, dokler ni ubit poslednji člen preganjanega rodu in čeprav je ta poslednji le nežen deček. Življenju žen in deklic se je prizanašalo, a navadno le mladih in lepih, ki jih je osvetnik odvel s seboj kot plen. Toda iz teh pesmi zvevmo tudi, da ženske v starih časih niso bile pokorne in ponižne služabnice ter izdelane sužnje svojih mož, kakor so dandanes v tistih krajih, nego da so bile prebrisane, na naskok pripravljene

tigre, ki so znale z bodali in s strupom prav spretno ravnati, kadar se je bilo treba otresti onega, ki jih je izkušal napraviti za robe v pravem pomenu besede. In potem pesmi iz turških časov, ko so na kolce nabodene lobanje deželnih plemenitnikov »krasile« zidovje Belega grada.

Iz kasnejše dobe so junaške pesmi, zlasti o kraljevskem sinu Marku kraljeviču in drugih razbojniških junakih, pesmi, ki jih prepevajo Črnogorci med plesanjem neskončno ritmičnega kola ob vročih zvokih gusle s prav posebno ljubeznijo. In obenem zvončkajo cekinčki na vratovih in na prsah pod pajčolanom modrookih, črnolasih Srbinj v srebrnozvonkem taktu . . .

Tu priteče nenadoma po grobni tišini izmrlih ulic dekletce. Groza in smrtni strah v široko odprtih očeh. V naročju nosi malo v grobe krpe zavito dete ter si ga pritiska na prsi, da bi ne jokalo. Sedaj je priteklo na trg. Dobro ve, kje navadno počiva njena mati po vročem, truda polnem dnevu, predoča še za oddih. Tu — tu je mati, in z

vzkrikom omahne Anica, hčerka iz črnogorske kočice tam zgoraj med skalami, smrtno utrujena ob materi na tla ter ji položi otroka v naročje.

»Sveta Devica, kaj se je zgodilo, Anica? Govori, kaj se je zgodilo!«

»O, majka«, ječi dekletce, »Armiti — — brate pobili — kočico zažgali — jaz — ušla čez skale, da rešim Luja!«

Blazna bolest zgrabi ubogo, tiho ženo. Daleč od sebe vrže vretence, plane pokonci in kriči, da doni jeka daleč preko mesta; »Miloš! Gospodar Miloš, skličiči pobratime! Umor! Razbojniki!« In že drevi preko trga, teka od krčme do krčme: »Pobratimi, kvišku, na osveto! Moji sinovi so pomorjeni — kočica mi je požgana!«

In hipoma ožive vse ceste, iz hiš tečejo možje, bliskoma je konec kolu in pesmim. Sredi trga stoji orjaška postava Miloševa, nepopisna bolest in neizmerno sovraštvo mu gori v očeh. Trikrat zavihni svojo dolgo puško okoli glave. »Na osveto, kdor je pobratim Miloša Milanoviča!« — In skozi množico se pehajo z vseh strani možje, oboroženi do zob, mračnih pogledov in pripravljeni na vse. Nemo stikajo klicalcu desnico. »Ajdemo!«

In gredo. Pred vsemi pa korači žena, oborožena s puško in pištolami kakor možje. In brez šuma plezajo v svojih mehkih opankah po skalah navzgor. Žena se ne upeha, saj ve le to, da so ji ubili sinove ter da hoče in mora njihovo smrt maščevati s tisočero krutostjo.

Krvavordeče zapada solnce na zahodu ter meče zlatordeče snope žarkov preko neba in morja, da je prostrano vodovje podobno šumeče kuhajoči se krvi ter da žare okna belih hiš v Baru kakor bi gorela. — Počasi pobledeva večerno nebo v rmenih, zelenih, vijoličastih in sivih tonih. Po cestah Bara postaja tiho in nemo. Hiša za hišo se stemni in zaspi.

Tu naenkrat se dvigne izza Vaticke skale v nočno temo ognjen steber ter jarko razsvetli strme čeri — vidijo se črne bojujoče se prikazni v ostrem svitu — nato se zgrudi plamen in ugaša . . .

Tako zahteva prastari, nezapisani zakon »črnih gora!«

(Neue Freie Presse« z dne 7./II. 1916.).

Prizor v noči izstreljenega 30.5 cm možnarja.

Špijonova usoda.

Roman.

(Nadaljevanje)

Med ozkimi vrstami teh šetalcev, ki jih je radovedno občinstvo najbolj ogledovalo, so bili tudi trije gospodje, ki so mimoidoče posebno pozorno motrili. Ko so se dalje časa izprehajali, so obstali pred kavarno „Fabian“.

— Zopet jih ni tukaj. Sicer je mogoče, da še pridejo. Če ti je prav, sedimo malo. Od tukaj jih ni mogoče prezreti.

Gospodje so sedli za majhno železno mizico in naročili črne kave.

boljših, ki držijo nase, je vabilo rodbine Castellmari.

— Ali zahajajo k tebi?

— Naravno, ljubi Fon. Moja dolžnost je, da vsestransko občujem, in nimam povoda, da bi njih ne vabil. Senator sicer ni prijatelj Avstrije, a njegovo politično prepričanje me kot gostitelja nič ne briga. Že iz diplomatičnih razlogov je važno, da živi človek ravno s takimi pospodi posebno v miru in spravi. Povrh tega je pa njegova hčerka tako ljubka in očarljiva deklica, da je osvojila srce moje žene ob prvem srečanju. Pri nas mora biti zdaj na sleherni zabavi.

rinu se je zaljubil v artistkinjo, v cirkuško jahalko. Bila je neki čudovito lepa in imela zanimivo preteklost. Govorili so različno, a jaz si take stvari redko kdaj zapomnim. Žnjo je izginil pred kakimi petimi ali šestimi leti. Ljudje klepetajo tako in tako, a niti starši, niti njegovi prijatelji niso še dobili ne od njega ne o njem glasu. Sicer je pa zanj škoda. Pravijo, da je bil zelo nadarjen in nenavadno soliden, dokler se ni seznanil z jahalko.

— Kdaj si videl nazadnje senatorja?

— Pri meni doma? Prvega januarja, spričo novoletnega sprejema. Petnajstega bi morala biti pri njih zabava, pa so jo na-

Oddelek avstro-ogrske vojnopomočne razstave v Charlottenburgu tik Berlina: Kirurški oddelek. Razstava je bila otvorjena 6. febr. t. l. v prisotnosti nadvojvode Karla Štefana.

Natakar je prinesel kavo v veliki posodi in natočil skodelice tako, da so bili tudi mali krožniki pod njimi do roba polni kave.

— Taka navada je tukaj, je pojasnil starejši obema mlajšima, ki sta zmajevala glavi. Domačini zahtevajo za par centesimov izdatne porcije. Najprej posrebajo kavo s krožnika, potem se šele lotijo one v skodelici. Toda naj se vrnem k stvari: Pri najboljši volji ti ne morem povedati več, kakor ve vsakdo drugi. Obitelj Castellmari uživa tukaj velik ugled. Predniki so bili doži, on sam je senator in ima pri sejah velevažno besedo. Njegova hiša „Palazzo del Angelo“ ob „Canalu Grande“ je od pamtiveka last rodovine. Jako bogati so, goreči patriotje in nihče ne ve ničesar slabega o njih. Pri njih se shaja ves ugledni svet. Najbolj zaželjeni cilj vseh

— Druge hčere ne poznaš.

— Poznam, toda površno. Prejšnje leto, ko sem se peljal na Dunaj na dopust, sem jo obiskal. Izročil sem ji pozdrave njene rodbine. Nekaj posebnega je njena postava z beneško plavimi lasmi, tako rdečeplavimi, da se zde, kakor bi bili zlati.

— O njej ne veš ničesar natančnega.

— Tukaj v Benetkah se je seznanila z baronom Sternbergom in se kmalu nato poročila. Tega ji ni senator dolgo odpustil. Avstrijec — mož njegove hčere! Ker pa je bila vedno njegova ljubljanka, ji je vse prizanesel. Baron Sternberg je bil vedno bolehen. Na nekem lovu na Sedmograškem se je prehladil. Pljuča so se mu vnela in umrl je.

— Sicer ni otrok.

— Še sin je. To se pravi: bil je. Če še živi, kako živi, tega nihče ne ve. V Tu-

enkrat odpovedali, ker se je bolezen hčerke, ki se je pripeljala tisto jutro z Dunaja, nenadoma zelo poslabšala. Od tedaj ne vidiš nobene izmed Castellmarijevih. Ne sprejemajo in tudi ne obiskujejo. Senator pa seveda redno opravlja svoje dnevne posle.

— Ali menite, da je grofica Sternberg res tako nevarno bolna, kakor splošno govore? je vprašal tretji izmed gospodov, komisar dr. Martinič.

Konzul, gospod pl. Sendrov, je zganil rami.

— Bože moj, gospodje, saj vendar poznate dame. Hišni zdravnik, ki je obenem moj zdravnik, pravi, da so povod bolezn duševni boji. Gotova stvar pa je, da Marija, mlajša sestra, ne gre iz hiše in streže bolnico. Česalka pa temu nasproti zatrjuje, da je baronica sicer jako nervozna in pobita, da se večkrat brez vzroka razjoče

in nesmiselno vede, vendar pa ne more biti ravno posebno nevarno bolna.

— Vprašal sem vas vsled gotovega vzroka. Tega kar vam zdaj povem, gotovo ne veste: Težko bolna baronica uhaja skozi zadnja vrata palače v obleki, ki njenemu stanu nikakor ni primerna, v beznico za mostom Rialto, kjer se shaja družba, ki sovraži luč. Do zdaj je bila že dvakrat tam. Shaja se s človekom jako sumljive zunanosti.

— Odkod pa to veste, gospod doktor?

— Moji agentje stražijo hišo dan za dnem. Ukazano jim je, da slede povsod baronico.

— To vendar ni v Benetkah tako lahko. Ali plavajo tudi za gondolami?

— Tudi zato je preskrbljeno. Za ta slučaj, o katerem govorimo, pa ni bilo potrebno. In da ni bilo potrebno, ravno to se mi zdi jako sumljivo. Baronica se ni peljala v svoji gondoli, temveč je šla rajši peš skozi mesto. Bolezen torej ni tako resna, četudi verjamem, da je baronica jako nervozna vsled dogodkov zadnjih dni. Zdi se tudi, da ima dovolj vzroka za svoje samovanje. Tudi baron Fon in jaz sva bila odklonjena, ko sva priglasila svoj obisk.

V tistem trenutku se je pojavil s piazzette star gospod. Na roke se mu je naslanjalo mlado dekle. Videlo se je, da sta jako znana, ker so jih od vseh strani zelo spoštljivo pozdravljali. Tudi konzul Sendrov je vstal in svojima spremljevalcema zašepetal:

— Pojdita z menoj. To je senator Castellmari in njegova hči.

Castellmari je bil eleganten, visok, vitek gospod s srebrno brado in enakimi lasmi. Njegovi hčeri bi prisodil sedemnajst let. V najlepšem cvetju, bledega, nežnega obrazka, temnih oči, v vsej prikazni nezrekljiva dražest, plemenita, elegantna in obenem preprosta v obleki in kretnjah.

Konzul in njegova spremljevalca sta sledila impozantnemu, visokemu gospodu, ki je šel s svojo hčerjo preko in stopil v knjigarjo.

Iz osvojenega Črnogore: Vojvoda Plamenac, organizator črnogorske vojske in večletni vojni minister.

— Le sem, zdaj nama ne uideta, je šepetal konzul Fonu in prestopil prag.

Senator je ravno vprašal knjigarja:

— Zakaj pa ni danes spet dunajskih časopisov?

— Prosim, radi snežnih zametov.

— Kakor hitro jih dobite, mi jih pošljite. Tudi če bo že pozno v noč.

Sendrov je pozdravil senatorja in njegovo hčer in mu predstavil svoja spremljevalca.

Senator se ni mogel izogniti. Obrnil se je k njima in jako ljubeznivo ogovoril

barona Fona: Jako obžalujem, baron, da vas nisem mogel včeraj vsled hčerine boleznj sprejeti. Veselilo me bo, če me spet prav kmalu obiščete. Tudi vas, gospod doktor, bom jako vesel!

Baron Fon se je zahvalil z uljudnim poklonom.

Ob pogledu na mlado in lepo devojko je obnemel. Ona je čutila njegov paleči pogled, povescila oči in zardela.

Senator se je hotel posloviti, Sendrov pa je opazil, kako globoko je učinkovala lepa gospodična na Fona, in vprašal:

— Ali se lahko pridružimo, gospod senator?

Senator ni takoj odgovoril. Nazadnje pa se je vdal s pridržanim „prosim“.

Konzul in senator sta šla spredaj, gospodična sredi med Fonom in Martiničem za njima.

Parkrat so prestopili, ko se je razlegel oster žvižg.

Martinič je obstal, se opravičil in odšel.

Pri stolpu z uro je stal razcapan lazarone. Ko je zagledal Martiniča, je izginil naglo za cerkvijo. Komisar mu je sledil.

— Gospod doktor, ravno zdaj je šla skozi mesto. Prekrižamo ji pot, če se peljemo naglo k mostu Rialto.

— Pa kako? Na gondoli priplavava prekasno. Ali je šla po Frezzeriji.

— Ne, po Merceriji!

— Morda dobimo še vaporetto.

Ne da bi zinil besedo, je hitel komisar preko piazzette.

Vaporetto je ravno priplaval in obstal.

— Ferma! — Dietro! — Pronto! je ukazal kapitan. In s klicem „avanti!“ se je premaknila ladja, ki bi se ji moglo reči tudi beneški tramvaj.

Komisar je nervozno klel, ker so postajali na tolikih mestih.

Vendar enkrat San Silvestro!

Hvala Bogu, ena sama postaja še, pa bo na cilju!

Osmo poglavje.

Na mostu Rialto ni bilo žive duše.

Godba na piazzetti je zvalila vse ljude k sebi. Bil je neugoden večer za trgovce, ki so prodajali pod oboki mostu.

Po tleh so stale v vrstah cenene lončene posode, približno tako, kakor pri nas po malih trgih. Zraven je visela ponošena obleka, ženske srajce, cinasta posoda, mišje pasti itd. Na Rialtu je namreč vse na prodaj, kar skromni benečan rabi.

Dr. Martinič je stopil v malo prodajalnico, agent pa za večna vrata in gledal od tam proti mestu.

Komisar je že spotoma odložil kravato, ovratnik in manšete. V prodajalni je kupil slabo obleko. Trгоvec tudi ni nasprotoval, ko se je kupec kar pri njem preoblekel. Zdelo se je, da je takih slučajev vaje.

Komisar je že zmešal skrbno počesane lase, potisnil na oči širokokrajni klobuk, prosil trgovca, naj shrani obleko, ki jo je slekel, do prihodnjega jutra, in stopil na cesto.

Nihče ne bi mogel spoznati v preprostem delavcu, oblečenem v modro delavsko suknjo, elegantnega drja Martiniča, ki je

Nadvojvoda Franc Salvator in Karel Štefan na inspekciji sanitetnega zbora nemškega križarskega reda.

še pred pol ure šetal po Markovem trgu s prvim beneškim plemenitašem.

Bil je zadnji čas.

Iz mraka hiš se je izvila visoka in vitka ženska postava, ki je prebirala naglo mostne stopnice, ne da bi opazila oba moža.

Kakih dvajset korakov zadaj ji je sledil previdno mož, deloma skrit v senco hiš. Komisar in agent sta se mu pridružila.

— Ravno tako kakor zadnjokrat! je šepetal agent Huber dr. Martiniču. Skozi mala vratica zadaj je prišla na plano, zavila po mali ulici mimo Markovega trga in zdí se mi, da gre ravno tja, kakor je šla zadnjič.

— Ali se je spotoma kaj pripetilo?

— Nič takega.

Dr. Martinič je samo pokimal in hitel dalje, kajti v ozkih in križajočih se ulicah je izgubil hitečo žensko vsak hip izpred oči.

(Dalje prihodnjič.)

Slovenski kras.

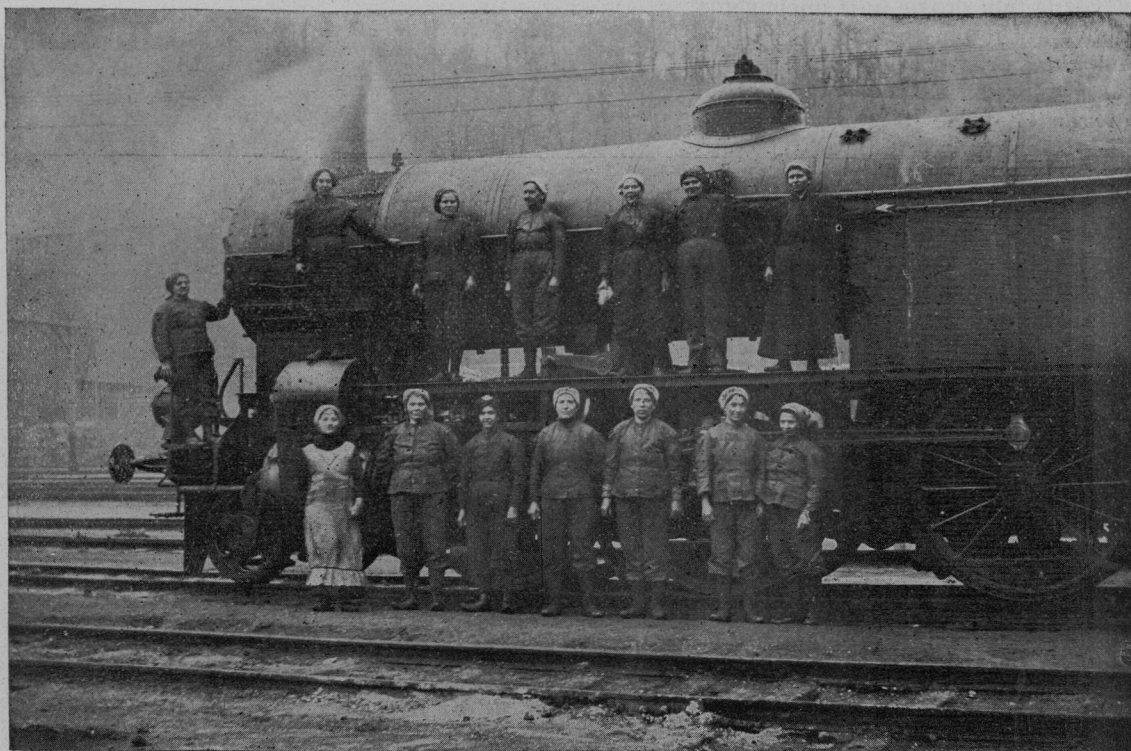
»Bridka žalost me prešine,
ko se spomnim domovine,
vsemu svetu nepoznane,
od nikogar spoštovane«

je pel nekdanj naš Simon Jenko in povedal je kruto resnico. Kdo se je zanimal za našo domovino, kdo jo je poznal? Popisovali so čudeže severnega in južnega tečaja, izdajali knjige s krasotah Tibeta, Afrike, Avstralije ter neznanih divjih otokov, za Slovence in njih domovino so le malo vedeli. Celu Bolgari in Rusi niso vedeli, kje je naša domovina, marsikje pa je bilo naše ime popolnoma neznano.

Vojna pa je svetu odkrila novo deželo, goriški in kranjski Kras. Celu nemški listi pišejo o našem Krasu kot o novi veliki zanimivosti. In ljudje zvedo, da tu živimo mi — Slovenci.

Kraševci so ubogi na stvareh — a bogati na izrazih. Malo vode imajo a veliko izrazov, ki se nanašajo na vodo. Drugi imajo pa več vode in manj izrazov kakor Kras.

Kdo drugi pozna kalove in lokve razen Kraševcev? Vsaka kraška vas pa ima svoj kal in svojo lokev. (Istotako Belokranjci).

V znamenju vojne: Ženske kot snažilke nem. lokomotiv.

Kal je Kraško napajališče, ki sicer nima nobenih prednosti razen velikega žabjega koncerta v poletnih toplih večerih, ki se razlega po celi vasi, in sicer s to hibo, da, kolikor močnejši je ta koncertni zbor, toliko gostejša je voda, ki jo mora piti uboga kraška živina. Odtod naša prislovica, da je v kalnem lahko loviti, odtod tudi naš izraz mir kaliti, železo kaliti.

Lokev je nekaj čisto drugega kakor kal. Voda v lokvi je služila Kraševcem, dokler niso imeli še »štirn« in »štirnic«, za vso njihovo vsakdanjo rabo. To moram omeniti, ker to prednost ima lokev pred kalom. Seveda bi naš Gorenjec, ki je navajen hladne in bistré studenčnice, vrgel vse skupaj v en koš. Vendar Kraševci dela razliko med kalom in lokvijo.

Seveda so Kraševci v zadnjih letih v tem oziru silno napredovali. Vsaka hiša skoraj ima svojo štirnico, ki hrani, če ne najboljše, gotovo pa vsaj zdravo pitno vodo,

o čemer so se tudi naši vojaki že osebno prepričali. Nekdaj so imeli pa Kraševci vodo samo v kalu in lokvi. — In odtod izrazi: kal, kalen, kaliti, kalati, kalalo; lokev, lokati = naglo v se vlivati, lokav, lokavec = lokovec, lokvica.

Se en izraz, ki ga vsi ne poznajo, je »plati«, »izplati« vodo iz posode. Odtod torej naše »Plave«, ki so imenitne postale skoraj kakor Doberdob.

Nezmislno je, da rabijo nekateri tuje izraze za stvari, za katere imamo pristne domače. Nikdar ne bo dejal Kraševac cestni prefil, ampak vselej »vodnik«.

Mlinov Kras ne pozna. Čemu bi nam tudi služili zadnje čase? Nove mere Kraševci ne morejo pojmiti. Težko se ji bodo priučili. Navajeni so meriti na mernike, pergišča, peščice, ščepce do gnidke.

Zadnji čas se je raznesla vesela novica, da je učen gospod na 300 mestih našel studence na Krasu. To bi bila iznajdba za naš suhi Kras! Neprecenljive vrednosti bi bila taka iznajdba — posebno sedaj v vojski! Sicer res teče že voda po Krasu po vodovodu — a ne še iz kraških studencev. Upamo pa, da bo vojna uprava storila še to, kar manjka, in pili bomo Kraševci v bodočnosti čisto kraško studenčnico.

Do tedaj pa moramo biti hvaležni našim štirnarn, lokvam in kalom, ki nam dajejo za silo potrebne vode!

Kras s svojimi ostrimi grebeni in skalami, dolinami, prepadi in čudovitimi jamami s kapniki je kakor svet pravljic. In njegovo ljudstvo je kremenito, zdravo in zavedno. Krasote Škocjanske in Postojnske jame so ponos Slovencev. Marsikak žurnalst, ki pozna Afriko in Sibirijo, spoznava in opisuje danes nove kraje: Kras in Kraševce! Tako bo vojna prinesla naši domovini vsaj malo več slovesa po svetu.

Zjedinjenje države proti Evropi?

Vojna še z Zjedinjenimi državami? Menda so vesti, ki krožijo po časopisju, vendar zelo pretirane. Zanesljivih poročil iz Amerike ni dobiti. Gotovo je, da vlada med Zjedinjenimi državami na eni ter med Nemčijo in Avstro-Ogrsko na drugi strani neka napetost.

Dne 7. maja 1915. je bila torpedirana ameriška tovorna ladja »Lusitania« (baje

S tirolske fronte: Razbite hiše ob glavni cesti. v . . .

je vozila tudi orožje in je imela sama topove). Utonilo je pri tem nekaj Amerikancev ter se je potopilo za nekaj milijonov blaga iz ameriških tovaren. Že dne 18. maja je poslala vlada Združenih držav Nemčiji ostro noto, s katero je zahtevala odškodnine ter izjave, da nemške torpedovke ali podmorski čolni ne bodo več potapljali nevtralnih ladij brez svarila in ne da bi se poprej rešilo vse potnike. Med nemškim poslanikom v Zjed. državah, grofom Bernstorffom, in državnim Lansingom, zastopnikom predsednika Wilsona, so se začela pogajanja. Toda razni ameriški listi so začeli obenem strastno hujskati na vojno proti Nemčiji, češ da delajo nemške torpedovke, ki zapirajo ves promet na morju, ameriški obrti in trgovini ogromno škodo. Tudi razna ameriška oblastva so začela kazati sovražnost proti Nemcem v Zjed. državah. Nemški vojaški in mornariški atašé je bil iz Washingtona odpoklican, in oglasil se je celo predsednik Wilson, ki je v nekem govoru javno grajal ameriške Nemce. Ker so bile potopljene tudi ladje »Ancona«, »Arabia« in »Persia« od nemških torpedovk, je napetost še hitreje naraščala. Nemčija je miroljubno popuščala, kolikor ji le dovoljujejo vojne zahteve, a da bi priznala kršitev mednarodnega prava s potopitvijo ladij, ki so oborožene in vozijo njenim sovražnikom živila in orožje, tega ni mogla storiti. Čast je vendarle nad vse in Nemčija se noče poniževati brez povoda. Pogajanja zaradi nemških podmornic se torej nadaljujejo, a tudi hujskanje ameriških listov in politikov narašča. Upati je, da se dobro razmerje ohrani med vladama, saj je nemška država že izjavila, da plača odškodnino za škodo, kolikor se je zgodilo po krivici.

Nemško-amerikanska napetost: Hotel Knickerbocker v New Yorku, kjer je sedež protinemških žurnalistovskih hujskačev, ki zahtevajo vojno Zjed. držav z Nemčijo.

»Kölnische Ztg.« pa je te dni govorila na uvodnem mestu o novi napetosti med Ameriko in Nemčijo ter izjavila na koncu: Dospeli smo Ameriki nasproti do skrajne meje svoje potrežljivosti. Sprejeli smo v svojem miroljublju od Amerike dejanja, ki jih je smatrati k večjemu še formalno za nevtralne, ki pa so bila v praktičnem učinku akti sovražnosti. Odločeni smo temu nasproti zaklicati odločno: »Do sem in nič delj!« — in to je volja vsega nemškega naroda. Boljši konec z grozoto, kakor grozota brez konca! Zato tudi čakamo mirno, ali bodo imele angleške spletke v Washingtonu uspeh ali ne. Pripravljeni smo na vse možnosti«.

To so ostre besede, ki ne obejtajo nič dobrega.

Iz Washingtona so te dni poročali: Wilson se je razgovarjal z voditelji raznih političnih skupin ter pripisujejo temu razgovoru veliko važnost. Podrobnosti niso znane; domneva se pa, da jih je podučil o napetosti napram Nemčiji in jih prosil, da naj opuste javno razmotrivanje položaja, da se razburjenost ne poveča. Če bo prišlo do preloma, bodo republikanci in demokrati, podpirali politiko predsednika. Splošno pa se ne verjame, da si bo Nemčija lahkim srcem odujila važno nevtralno državo.

»M. N. N.« poročajo oficijozno iz Berolina. O alarmantnih vesteh glede grofa Bernstorffa je reči toliko, da gre tu očevidno za dogovorjeno hujskanje anglofilnega časopisja, ki hoče spraviti grofa Bernstorffa za vsako ceno ob dobro ime in prepričati poravnavo ameriško-nemškega spora. Vsekakor nimajo v Berolinu nobenega poročila, ki bi značilo, da je nastalo pri ameriški vladi kritično razpoloženje proti nemškemu veleposlaniku«.

»Times« pa so poročale iz New-Yorka. Nemški državni tajnik Jagow je sporočil Združenim državam s posredovanjem poročevalca »New-York Worlda«, da je nemška vlada neomajno odločena 2. marca pričeti nastopati proti oboroženim trgovskim ladjam, kakor proti pomožnim križarkam.

To pomenja torej, da Nemčija ne odneha,

Zadnje vesti v tem sporu govore, da so ameriške stranke needine ter da nekateri politiki Wilsona ostro napadajo, ker stavi Nemčiji nespremljive zahteve.

Predsednik Wilson je označil iznova svoje stališče v pismu na svojega prijatelja. V pismu senatorju Stone izvaja predsednik Wilson takole svoj namen:

Stališče, ki ga napovedujeta osrednji velevlasti — to sta Nemčija in naša država, — v bodoče glede na vojsko s podvodnimi čolni, nasprotuje tako jasno izrečenim zatrditom, ki sta nam jih podali nedavno, da moram pričakovati izjav, ki razsvetle drugače vprašanje. Vsekakor je naša naloga

Spominska kapela Andreja Hoferja, junaškega tirolskega krčmarja, v pasajerski dolini, severno Merana.

jasna. Noben narod ali skupina narodov nima pravice, da med sedanjo vojsko izpremeni, ali se ne ozira na načela, katera so se zedinili pred vojsko vsi narodi, da omilijo strahote in trpljenje vojske. Če se jasne pravice ameriških državljanov po nesreči s takim postopanjem utesnujejo ali ne priznajo, nam ozir na našo čast ne dovoljuje, da izbiramo, kako naj postopamo. Ne morem dopustiti, da se kratijo pravice ameriških državljanov kakorkoli. Gre za čast in samospoštovanje našega naroda.

Ljubimo mir; ohraniti ga hočemo za vsako ceno, izvzemši, če gre za našo čast. Ponižali bi se, če bi iz strahu prepovedali naj ne izrabljajo svojih pravic in bi dejansko pritrdili kršitvi človeških pravic na vsakem kraju, po vsakem narodu. Če prostovoljno popustimo svoje dosedanje ponosno stališče kot nositelji postavnosti in pravice v sredi vojskinih valov, izgubi važnost in vrednost vse, kar smo dosegli. Če zdaj mesto z načeli nastopimo z brezplodnimi premišljevanji, se odpro vrata in duri še nadaljnemu odnehanju. Enkrat samo odnehajmo pravici in ne dvomimo, da bi sledila druga številna ponižanja, lepo poslopje mednarodnega prava pa bi se zdrobilo pod našimi rokami kos za kosom. Amerika ne more odnehati, če noče priznati svoje lastne onemoglosti in dejanjsko popustiti svoje neodvisno stališče med narodi.

Odnehati torej noče niti Nemčija niti Amerika. Toda Wilson govori o podmorskih ladjah vseh držav in vseh narodov, torej tudi na naslov Anglije.

»Norddeutsche Allgemeine Zeitung«, objavlja sledeče pomirljive besede: V nemški spomenici objavljena načela nikakor ne nasprotujejo mednarodnemu pravu. V spomenici objavljena tajna povelja angleške mornarice izrečno naročajo oboroženim angleškim trgovskim ladjam, naj se samo ne branijo, marveč naj tudi napadajo. Če trdi Wilson v svojem poročilu senatorju Stone, da napovedani ukrepi proti oboroženim trgovskim sovražnim ladjam nasprotujejo izrečnim izjavam Nemčije in Avstrije, je to očevidno zmota ker se je izjavilo, kar se je le glede na mirne popotniške ladje, ne pa tudi z ozirom na take ladje, ki so oborožene, da napadajo. Nesporazum je nastal očevidno zato, ker se spomenica s priloženim gradivom ne nahaja v rokah ameriške vlade in jo zato predsednik Wilson še ni mogel proučiti.

Zdaj agitirajo v Ameriki za to, da naj se vse amerišanske ladje vozijo brez topov, ker potem jih nemški podmorski čolni ne bodo potapljali; drugi pa vidijo v tem preveliko ponižanje pred Nemčijo in ščujejo dalje. Razmere so zelo napete, vendar upanja za mirno poravnavo še ni umrlo.

Devin.

Naš slikar Ivan Grohar je rad slikal devinski grad. Danes je Grohar že mrtev in grad je razbit.

Nemško-amerikanska vojna napetost: Uredniške palače listov »Tribuna«, »World« in (v nizki, le 4 nadstropni hiši) »Sun« v New-Yorku, hujskajočih za vojno Zjed. držav z Nemčijo.

Mrak je legel nad pokrajino, ko smo se bližali porušenemu devinskemu gradu. Obiskati se more le ponoči. Stopimo v mogočno predzidje vrat, skozi katero vodi pot kakor

po globeli. V krogu naokrog leže kakor majhni gradovi gospodarska poslopja, najtežje zidovje, velikokrat zadeto, pa vendar polno odpora. Korak nas vodi po lepem grajskem vzvožu, temni cipresni stožci se dvigajo v zrak, sprejme nas obsežen vežni lok — še nekaj korakov in ustavimo se pod starimi arkadami in gledamo ven na dvorišče. Na levi silhueta mračno strmečega Dioklecianovega stolpa, na desni nepoznana zidna grmada — vmes praznina in jasna . . . morje. Odtod se preje ni videlo morja. Tu je stala kapela. Sedaj je odbita kakor par zob iz zobovja . . . V slabem siju polumeseca vidimo dvorišče, po katerega zidovih se ovija večstoletni bršljan, napolnjen s podrtinami, tramovjem, kamenjem, črepinjami, kosi železa, bruni, vrvež reči.

Gremo v prvo nadstropje: upravitelj mi poda roko — on se spozna tudi v temi — ter me vleče za seboj. Noga stopa neprestano na črepinje, neprenehoma škriplje pod podplati, in če pade tu in tam skozi razpoko v zidu mesečna luč, se vidi strahoten metež. Komaj se prerineš skozi ruševine, večkrat se moramo ustaviti, kajti vodnik sam ne najde več poti, ali pa si je porezal roko (vsepovsod razbito steklo). Tako greš dalje po blodišču podrtij — tedaj stopimo na plano in si odihnemo. Kako lepo! Temna skalna grmada, s črno grbino moli v morje; tu si je bila zgradila hišo davno razpadla razvalina. Druga manjša kleč se temno potiska naprej: na tej skali je baje sedel pesnik Dante in sanjal v deželo, ki ga je pregnala, zavrgla . . .

Ko se je pred tremi dnevi začelo obstreljevanje, je prvi zadetek razbil pesnikov medaljon, ki je bil pritrjen nad velikimi vratmi. V črepinjah je padel na tla. Ta prvi zadetek je kakor simbol.

Iz tolminskih hribov, kjer so bili Lahi že opetovano krvavo odbiti.

Vračamo se; plazimo se med podrtjami lesa, stekla in železa, ki leže za moža visoko- včasih se tipajoča noga obotavlja: tal manjka . . . Potem greš zopet previdno dalje, kakor čez polje razbitih steklenic. Tu je bila nekoč obednica, sedaj je videti kakor klet, potem Rdeči salon, knjižnica, ki je bila včasih čudo starih rokopisov, pergamentov, dragoceni komadi iz 14. in 15. stoletja, ko so bili Tybeini in Torreji še gospodarji Ogleja; k sreči so bili rokopise že prej spravili na varno, kakor tudi dragocena pisma (Marije Terezije, Napoleonova itd.) ter Rubense in Tintorette iz galerije slik. Tudi v jamski dvorani je videti, kakor bi bili v nji mlatili norci . . . dvorana je znamenita po spominih, kajti umetniki in učenjaki skoraj vseh dežel so se mudili v njej kot gostje kneginje. Sedaj vidiš na steni postavljenih nekaj bomb, ki se v mesočini motno svetlikajo, med njimi orjaki človeške velikosti . . .

Še enkrat stopimo pod arkade. Še enkrat molče zastavimo na grajsko dvorišče. Ondi manjka kapela . . . gledaš v praznino. En sam zadetek je odbil ta kapelni trakt. To se tako lahko napiše, tako lahko izgovori. Toda kdor ni videl, ne ve, kaj je vojska.

Upravitelj Peter je bil v kleti, ko je udarila tretja granata. Ni ga držalo spodaj — grad je zaupan njemu; videti mora, kaj se je zgodilo. Teče gor, gre preko dvorišča in stopi v kapelo. Tu je bilo spraviti na varno še nekaj stvari. Sredi kapele visi slika sv. Ane. Zdelo se mu je, kakor da ga svetnica gleda, kakor da ki mu hotela nekaj reči . . . V svoji notranjosti sliši glas: »Pojdi proč od tu, pojdi proč! . . . Ni strahopetnež. Prestal je že dvoje obstreljevanj, vaje le udarjanju, treskanju in vršanju razletelih granat. Ampak ta glas . . . Skoči nazaj čez dvorišče, po stopnicah navzdol. Ravno je na tretji stopnici — —, ko nastane tak udar in tresk, kakor bi se razklalo grajsko skalovje. Vse se zagrne v noč, črni ognjeni oblaki se vale v klet, smrad po plinih ga zbada v grlu — opoteče se — ne more dihati — lovi sapo. Ko nastane mir, zleze tresoč se ven — kapele ni več. Dobro znano lice grajskega dvorišča je izginilo. Vidijo se rdeče kleči seljanske, vidi morje, ki se ni preje nikdar videlo. In zvesti mož je zaplakal. Že cele

Angleški kralj na obisku ranjenih vojakov, ki se zdravijo na solncu.

dneve hodi zmeden okrog, ne more jesti, ne spati. Samo delati more. V treh nočeh spravi vseh, kar je še bilo oprave in vrednosti, s pomočjo nekaj drugih ljudi na vozove ter pošlje zaupano mu imetje na varno, Šele potem more zopet med ljudi, In vedno zopet se mu orose oči — da ni mogel obraniti gradu s svojim lastnim telesom . . .

Upravitelja v njegovem tankem jopiču mrazi; od svojoga ni ničesar rešil, oblečen je, kakor je bil pred tremi dnevi dopoldne, ko je prišel iz kleti. Ozreva se nazaj . . . Morda bo grad nekoč zopet vstal, lepši nego je bil. Ne, zgodovina Devina ni minula; za

seboj ima le herojsko poglavje, novo, ka-deče se, gromeče poglavje, polno strahot in čudes . . .

Besarabija.

Ob skrajni vzhodnji meji gališki in bukovinski ter med rekama Dnjestr in Prut leži dežela Besarabija. Na besarabski meji divjajo že od zadnjih dni decembra 1915 neprestani boji z Rusi, ki izkušajo globlje vdreti v Galicijo in Bukovino.

Tudi naši domači polki stoje ondi v najhujšem ruskem ognju, in Slovenci s Hrvati junaško odbijajo naskok za naskokom Rusov, ki imajo tudi ogromne izgube.

Ves čas sedanje vojske se večkrat govori o Besarabiji. Rumuni si prisvajajo veliko pravic na rečeno deželo. V Besarabiji živi namreč tudi mnogo Rumunov, in je bila ta dežela svoje dni del Moldavije. Dandanes je Besarabija ruska pokrajina. Rusija jo je dobila šele l. 1812. V 7. stoletju pred Kr. je bila ta dežela obljudena s Sciti. To dokazujejo in pričajo premnogi grobovi ob Prutovi delti. Besara bila je bila znana že Feničanom, ki so v njej ustanovili v 6. stol. pred Kr. naselbino Ofnuzo na mestu, kjer stoji sedanje mesto Akerman. V tisti dobi so Grki iz Besarabije že izvažali žito in les. Že v 4. stol. pred Kr. so bili tukaj Dačani, ki jih je l. 106. podjarmil rimski cesar Trajan. Njih zemlja je postala rimska pokrajina Dacija. Dandanašnji Rumuni so potomci Dačanov in Rimljanov.

V 3. stol. po Kr. je postala Besarabija široka cesta za veliko preseljevanje narodov. Preko nje so se selili, Goti, Huni, Bolgari in Slovani. Slovanska plemena so podjarmili kijevski knezi. Besarabijo so spravili pozneje pod svojo oblast Tartari. V 13. stol. po Kr. je Besarabija z današnjo Rumunijo tvorila skupino kneževin, in je po nekem knezu prejela današnji svoj naziv — Besarabija, V 14. stol. se je spojila z Moldavijo v eno

Na Dvini na ruskem Poljskem; izvira blizu Volginega izvora in se izliva v zaliv Rige.

deželo, ali kmalu je spet prišla pod turški jarem. L. 1812. ja bila priklopljena k Rusiji po dogovoru med Rusijo in Turčijo. L. 1856. je bila po pariškem miru pridružena Moldaviji, a že l. 1873. po berlinskem kongresu spet spojena z Rusijo.

Besarabija meri 455.230 km² z 2.441.200 prebivalci, od katerih živi 357.800 ljudi po mestih. Rumunov je 48 odstotkov, Rusov pa le 12 odstotkov vsega prebivalstva. Ostali so Malorusi, Tatarji, Bolgari i. dr. Obdelane zemlje je 3.834.824 desetina (1 desetina = 1.01 hektarja), od teh jih je 43 odstotkov v rokah veleposestnikov, 48,6 odst. v posesti kmetov, a 8,4 odst. je državna lastnina.

Homer.

Nova biografija največjega epskega pesnika.

Profesor Wilamowitz-Möllendorf je te dni v berlinskih kr. akademiji znanosti predaval o »Beraču Homeru«. Iz njegovega predavanja se nam kaže življenje največjega epskega pesnika povsem drugače, kakor smo ga poznali doslej. Ker stoji danes v svetovni vojni, Grčija v žarišču javnega zanimanja ter sta Homerova epa »Ilijada« in »Odiseja« vzor vseh vojnih pesmi ter svetovne kniževnosti, naj navedemo vsebino tega senzacionalnega predavanja:

V Kymäi v Mali Aziji je živela mlada Grkinja, ki je zaradi svojega ljubimkanja morala pobegniti v Smirno, kjer je rodila sina ki mu je dala ime Melesinos. Kasneje se je Grkinja omožila z nekim učiteljem. Sinko je lepo rasel, in očim ga je vzgajala zelo skrbno. Po očimovi zgodnji smrti je Melesinos celó sam prevzel poučevanje otrok, torej je bil tudi učitelj. Medtem se je seznanil z grškimi mornarji-brodarji, ki so mu pripovedovali toliko pravljic in mu opisovali lepoto potovanja tako živo, da je Melesinos zahrepenel po morju in svetu ter je res odpotoval na zahod. Živel je dalje časa na otoku Itaki, kjer so se mu vnele oči ter je polagoma oslepel. Nato se je vrnil v Malo Azijo in začel pesniti. No, srce ga je vleklo v očetovo mesto Kymäo ter je potoval tja, beračeč od vasi do vasi. V Kymäi je sestavil nekemu odličnjaku nagrobni napis v stihih, ki so toli ugajali, da so ga vsi hvalili! Ohrabren po tem uspehu, je prosil mestne očete, naj mu dajo službo mestnega poeta. Ali neki občinski veljak se je njegovi želji narogal: »Vsakega potepuha in berača (»homera«) bomo imenovali pesnikom!« — slepi Melesinos je ogorčen odvrnil: »Kymäa se bo še ponosno zvala slepčevo mesto in ime homera — berača postane še slavno!« — In Melesinos se je vrnil v Smirno, kamor so ga povabili, kjer je njegova pesniška slava rasla vedno bolj. Neki človek pa mu je ukradel pesmi ter je z njim pobegnil na

Tabor domačinov vojakov na nem. otoku Nauru v vzhodnih Karolinah

Kios. Melesinos ga je zasledoval, a najti ga ni mogel. Na Kiosu je vzel pesnika neki bogataš v svojo hišo. Dobro se mu je godilo poslej, oženil se je in spesnil oba svoja ogromna epa. Kot starec je potoval po Grški in njenih otokih ter je deklamiral na pamet svoje pesmi. Tako je postal Homer velik po svoji slavi in njegovi pesmi sta nesmrtni.

Zadnji večer.

Nocoj, le še nocoj
naj mesec bo svetél,
ko k meni ljubček moj
bo zadnjikrat prišel.

Čez to ravnó polje
ino čez travnike
pa gladke so stezé,
po njih moj ljubi gre.

Pa psi zalajajo
po vsej vasi na glas,
na glas oznanjajo
da gre moj ljubi v vas.

Klobuk ima na glav',
za njim pa listek bel,
ta listek tako prav',
da cesar ga bo vzel.

Petelin je zapel,
danica je prišla,
slovo je dragi vzel,
jaz sem zajokala.

»Ne jokaj, ljubica,
čez osem kratkih let,
če bova še živá,
pa se spet snideva.«

Oh, psi še lajajo,
al ljubega več ni,
pred mojo kamrico
pa trava zeleni.

Prežalostno srce
veselja nima več,
sam Bog nebeški ve,
kdaj osem let bo preč!

S. Jenko.

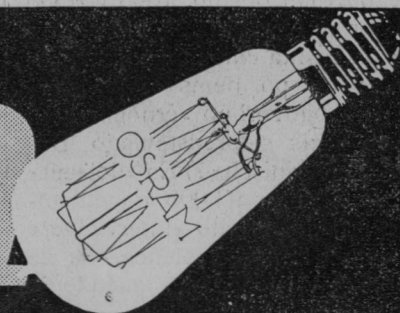
Razne vesti.

Škoda vsled vojne. Gališko namestništvo je sestavilo natančen seznam škode, provzročene vsled vojne v 59 galiških okrajih s 1267 vasmí in 110 mesti. Razdejanih je bilo 64.000 stanovanjskih hiš in 113.324 gospodarskih poslopij; brez strehe je 58.225 rodbin. Za te je bilo treba 458 barak in 2500 stanovanj po eno sobo. Popraviti je bilo treba 12.921 poškodovanih stanovanj. Do 15. novembra 1915 je bilo dograjenih 82 barak in 1809 malih stanovanj ter popravljenih 7131 stanovanj.

Vojna in spolne bolezni. Pri nižjeavstrijskem namestništvu so imeli konferenco, pri kateri je vladni zastopnik rekel, da vlada ne misli ljudstva poučevati z letaki, ampak naj to dela časopisje. Profesor Finger je rekel, da je vsled vojnih razmer obolela ena tretjina zakonskih mož; tudi med ženskami se je ta bolezen pomnožila, obolele so od bolnih zakonskih mož ali pa, ker je morala silno padla. Vsled te bolezni je zelo padlo število rojstev, v Nemčiji za 200.000. Brez sodelovanja ljudstva boj proti tej kugi ni pomoči.

Iz doberdobskega kamna izdelano težilo na cesarjevi pisalni mizi. Predsedstvo pomožnega zbora za begunce z juga je izročilo kabinetnemu ravnatelju tajnemu svetniku baronu Schiesslu iz doberdobskega kamna izdelano težilo, ki se polaga na pisma, s prošnjo, da je predloži cesarju v spomin na boje naših hrabrih čet na doberdobski planoti. Cesar je bil jako vzradoščen radi tega daru in je izkazal izreči odboru svojo zahvalo.

Osram

Iz nemške kelonije: Vojaška parada na otočju Samoa.

Morilec prestolonaslednika Franca Ferdinanda Princip je zelo bolan. Ima jetiko. Morilec je ves potr, prsa so vpadla, oči so globoko vdrte, je bled in suh ter leži v bolnišnici. Ko je Princip izvedel, da je kralj Peter zapustil Srbijo in da smo mi zasedli deželo, je bil zelo žalosten. Vedno bolj se zaveda svoje velikanske krivde. Smrt Čabrinoviča ga je zelo pretresla.

Pasje meso na Poljskem. »Kurier Warszawski« poroča, da je dobila mestna klavnica v Varšavi dovoljenje, da sme klati tudi pse, katerih meso je dovoljeno za prehranjevanje.

Umeten dež. Vse predloge, katere se je stavilo tekom stoletij, kako bi se dalo na umeten način dobiti dež v poljubni množini, je treba prištevati neplodnim fantazijam. Resnejše pa je treba vzeti iznajdbo Avstralca Balsilie, ker je njegove poskuse, s katerimi se je pečal celo vrsto let, prevzela vlada New South Wales ter jih tudi financirala. — V privezanem zrakoplovu, ki je opremljen z električnimi pripravami, se vzbuja v višini 1800 do 2000 m električne eksplozije. Vsled teh električnih valov se vzbudi zadostno ionizacijo zračnih plasti, ki služi v to, da se združi v zraku se nahajajoča mokrota v obliki deževnih kapljic, ki padejo na to na zemljo. Zanimanje avstralske vlade za to iznajdbo je razumljivo vsled tega, ker pomeni vsako sredstvo, s katerim bi se dvignilo povprečno množino dežja v Avstraliji velikanski dobiček za deželo. Iznajditelj gre še dalje ter pravi, da bi bile te »dežne postaje« v stanu preprečiti velikanske viharje, ki opustošajo sedaj deželo.

Dalmatinci na Dunaju. Ko se je mudila na Dunaju dalmatinska poklonstvena deputacija, so doživeli naši rojaki z jadranske obale marsikatero veselo. Tako sta bila dva dalmatinska župana, ki sta prišla v slikovitem hrvaškem narodnem kroju, predmet vseobče pozornosti. Z ljubeznivim nepoznanjem vsega, kar ni ravno dunajsko, so jo Dunajčani smatrali za črnogorska mirovna delegata. V neki elegantni kavarni je občinstvo oba »delegata« kar obsulo. Neki gospod se je okorajžil ter ju ogovoril. Najprvo francosko — cesar pa častita dalmatinska župana nista razumela. Nato po nemško, češ, naj oprostita, da ju ne ogovori po »črnogorsko«. (Bog ve, kakšen jezik si predstavljajo Dunajčani pod »montenegrinisch«?) En »delegat« je nekoliko razumel. Triumf! Ob napeti pozornosti zbrane publike je nato »interviewer« vprašal: »Oprostite, hm, ekselencija, ali že zelo želite miru?« V nepopisno začudenje

zbranega občinstva je odgovoril »mirovni delegat«: »Ne, dragi gospodine, jaz sem za vojno«. — »??« — »No, da, za vojno, dokler Lahov popolnoma ne potolčemo! Šele pozno so vrli Dunajčani spoznali, da govore »mit zwa Dalmatinern«. — Člani deputacije so imeli tudi mnogo truda, pojasniti raznim prijateljem, da »Dalmatiner« niso narod, ki je morda Italijanu soroden, temveč, da so Dalmatinci pravi, pristni Hrvatje in Srbi. — Dalmatinci so bili nekoliko užaljeni. No, naj se tolažijo. Dunajčan še danes ne verjame, da v Bosni ni nobenih Turkov, temveč da so tam le Srbohrvati muslimanske vere. Pred leti so bile »moderne« med slovenskimi dijaki pozimi tople pristno kranjske polhovke. Bog vé, zakaj si Dunajčani niso mogli predstavljati, da bi bili ljudje, ki nosijo polhovke, prav taki Avstrijci, kakor oni. Dokler so nosili naši študentje polkovke, so trdili Dunajčani »dös san Russn«. — Vojna bo morda prebivalce našega glavnega mesta naučila, nekoliko spoznavati tudi druge narode monarhije. Danes poznajo Dunajčanje le sebe in Tirolice, vse drugo jim je španska vas!

Papež, Vatikan in vojna. »N. F. Pr.« poroča, da so belgijski škofje zadnji čas opetovano opozorili svoje vernike na težke finančne razmere ki so nastale vsled svetovne vojne v Vatikanu. Znano je, da papeška stolica noče sprejemati letne vsote 3.200.000 lir, ki jo ji določuje italijanski garancijski zakon iz l. 1871., ter da pokriva svoje kakih osem milijonov lir na leto znašajoče potrebščine poglavitno iz dveh virov: iz cerkvenega premoženja, ki ga je svoj čas zapustil papež Pij IX. in ki se je cenilo na kakih sto milijonov lir, in iz prostovoljnih prispevkov vernikov, znanih pod imenom Petrov novčič. Javna tajnost je, da se je cerkveno premoženje vsled nesrečnega nalaganja glavnice, skrčilo, tako da znaša še kakih 70 milijonov. Dohodki iz tega premoženja pa se tudi manjšajo, ker se vrednostni papirji med vojno čedalje slabše obrestujejo. Za »Petrov novčič« sta do vojne največ darovali Francija in Belgija, namreč tri četrtine, a odkar je vojna, so se francoska in belgijska darila znatno skrčila. Posledica tega je, da je finančna uprava Vatikana imela l. 1914 in 1915 več kakor šest milijonov deficita in dokler traja vojna, se te razmere ne bodo izboljšale, prej poslabšale. Po sklepu miru bo papež odredil obhajanje jubilejnega leta, da bi čim več katoliškega prebivalstva prišlo v Rim in prineslo denarja.

Družabnico je iskala. V nekem časopisu na Pruskem je bil sledeč inserat: »Postrežbe potrebna dama išče družabnico, ki zna biti ročna. Mora biti domačega vedenja, ljubezniva, vajena zgodaj vstajati, lepa in dobra postrežnica. Abstinentinja ima prednost. Plače nobene, pa prosto hrano in zelo lepo stanovanje«. Nekaj dni pozneje je dobila inse-
rentinja po nekem dečku, ki se je zelo hitro odstranil, cajnico z velikim napisom: »Ne premetavati!« Ko jo cajnico odprla, je našla v njej križasto mačko. Na repu je imela pritrjen napis: »Milstiva gospa! Z ozirom na Vaš inserat me zelo veseli, da Vam morem preskrbeti družabnico, ki ustreza vsem Vašim zahtevam: je zelo domača, zgodaj vstaja, je zelo ljubezniva in zelo lepa. Ker je že mati več družin, je kot strežnica zelo izkušena in je tudi stroga abstinentinja. Plače ne zahteva in ne zahteva ničesar dru-

gega, kakor da se ž njo lepo ravna in se ji da prijetno stanovanje«.

Pokvarjenost mladih deklet v Gradcu.

Letno poročilo graške mestne policije za l. 1915. je zrcalo, v katerem se spozna, da so v času vojne nastale v Gradcu prav žalostne razmere. Oddelek za mladinsko skrb je imel 1914. leta opraviti z 3158 mladostnimi osebami, l. 1915. pa z 4755. V letu 1914. je imel opraviti z 785 deklicami, l. 1916. pa z 1370. Zlasti se je pokazala velika pokvarjenost med deklicami. 544 jih je bilo naznanjenih sodišču, 686 jih je bilo prijatih zaradi potepanja. Posebno je obžalovanja vredno, kako se med dekleti širi prostitucija, največ vsled tega, ker matere nimajo časa nadzorovati svojih otrok in ker šoli odrasla dekleta ne morejo dobiti služb. Za denarjem se pehá že mladina, ne le odrasle ženske.

„Krvava spomlad“. Pod nadpisom »Krvava spomlad« piše bolgarsko oficijozno glasilo »Narodni Prava«: Ne more se dvomiti, da bi bil mir četverosporazuma najboljši izhod iz sedanjega položaja. Ker se je pa podal na visečo ravnino, ni verjetno, da se ustraši spomladanskih bojev, ki bodo stali nove reke krvi. Ker je pa četverozveza, kakor do zdaj, na vseh bojnih straneh na boljšem, lahko kadar in kjerkoli prične z odločilnimi boji. Spomladi podeli četverozveza četverosporazumu dobro zasluženi nauk. Potomci naj razsodijo o krivdi četverosporazuma, ki, četudi je premagan na vseh straneh, kljub temu nadaljuje brezsmotren boj in si navaljuje krivdo, da je usmrčenih tisoče in tisoče ljudi in da zaostane Evropa za pol stoletja v kulturi. Če želi četverosporazum še eno krvavo spomlad, bo čutil, kako se kaznujejo vojske veseli pustolovci. Znali se bomo braniti in zavarovati svojo bodočnost in zmago napredku človečanstva. Naj razsodi zgodovina o zločinu četverosporazuma!

Usnje za zlato na Nemškem. Dne 13. januarja je v nemškem državnem zboru poslanec Simon pojasnil, kake dobičke je vojna prinesla tovarnarjem usnja. Poslanec Simon je strokovnjak, zato se njegove navedbe posebno zanimive. Kmalu po začetku vojne so bile na Nemškem zasežene surove kože in inozemske snovi za strojenje, a najvišje cene za ustrojeno usnje niso bile določene. Zato se je razvila brezprimerna spekulacija, zlasti ker je vojna uprava potrebovala silno mnogo usnja za sedlarske izdelke. Cene usnja za čevlje so poskočile za 300 do 400

odstotkov. Poslanec Simon pravi, da so izdelovalci usnja samo v prvih devetih mesecih vojne vzeli prebivalstvu Nemčije 861 milijonov mark preveč, deloma s podraženjem čevljev, deloma s podraženjem usnjenih armadnih potrebščin. Ena tovarna usnja v Monakovem je imela leto pred vojno 191.000 mark dobička, v letu vojne pa poldrug milijon ter je njena dividenda poskočila od 4 na 30 odstot.; tovarna usnja v Strassburgu je povečala svoj dobiček za 8 milijonov; tovarna v Norimberku pa je s 400.000 markami glavnice zaslužila 430.000 mark v enem letu, torej 110 procentov. Tako se da iz volovskih in telečjih kož delati zlato!

Zašito srce. Življenje nas uči, da hodijo po zemlji ljudje, o katerih se pravi, da

Bolečine v prsih niso samo neprijetne, temveč imajo tudi slabe posledice, kajti boleča prsa se upirajo pregibanju dihajočih pljuč ter ovirajo nemoteno vdihavanje. Moramo torej bolečine v prsih hitro odstraniti. To se doseže lahko z vdrigavanjem s Feller-jevim bolečine blažečim rastlinskim esenc-fluidom z znamko »Elsa-Fluid«. Priporočeno je v več kot 100.000 zahvalnih listih. 12. steklenic pošlje poštne prosto za 6 K lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa trg št. 280, (Hrvatska). Tudi Feller-jeve rahlo odvajajoče rabarberske kroglice z znamko »Elsa-kroglice« so dobre. 6 škatelj poštne prosto 4 K 40 v.

Še vedno se govori, da je za nakup varnih in priporočljivih srečk z zajamčenimi dobitki (do 630.000 kron) sedaj že radi tega najugodnejši čas, ker dobi vsak naročnik v srečnem slučaju 4000 frankov popolnoma zastonj. — Opozorjamo na današnji zadnevni oglas »Srečkovnega zastopstva« v Ljubljani.

Zlato in srebro obdrži tudi med vojsko in po vojski svojo vrednost. Varno je toraj naložen denar, če si kupite zlato ali srebrno uro, verižico, prstan i. dr. Bogato izbiro po nizki ceni ima tvrdka H. Suttner v Ljubljani št. 5, Mestni trg, ki pošlje bogato ilustrovan cenik vsakomur zastonj in poštne prosto. Naročite si ga z dopisnico takoj.

imajo trdo srce, tudi se dobe ljudje, o katerih govore, da imajo kamenito srce, a zašita srca so šele iznajdba naših dni. Tak človek živi sedaj v Gradcu. Mlad delavec je. Na cesti ga je napadel tuj človek in ga zabodel med tretjim in četrtim rebrom. Ranjenca so prenesli v bolnico in dve uri po napadu je bil operiran. Zaboden je bil v srce.

Operacija je trajala samo dvajset minut. Dvignili so ranjencu srce iz prs, iztisnili iz nje nabrano kri in srce zašili s štirimi šivi. Med operacijo je opetovano kazalo, da umrje ranjenec in tudi še po izvršeni operaciji so nastale bolezni, druga za drugo, a zdravniška pomoč je vse premagala, 18letni fant je ozdravel. Sedaj je 20 let tega, kar je bilo

Zagreb, glavno mesto Hrvatske. Jelačićev trg.

MARIJA TIČAR,

Ljubljana,

Sv. Petra cesta 26. Šelenburgova ulica 1.
nasproti kazine

Prva špeciálna trgovina
umetniških, vojnih, pokrajinskih in drugih
razglednic

Priznana največjo izbiro na drobno in debelo.
Krasni albumi za umetniške razglednice
pravkar došli.

Šartljeva moka

brez vsakih kart!

Znamka Hasin

Samo en zavitek rabite za en šartelj, brez da bi potrebovali kaj sladkorja, kvasa ali drugih reči. — En zavitek stane samo **K1.30.**

Po pošti se pošilja samo po povzetju in najmanj 3 zavitke.

Če se pošlje denar naprej, se ovoj ne zaračuna. Pojasnila o vporabi se prilože. Naročite obratno pri razpošiljalnici šartljeve moke znamka „HASIN“

IVAN UREK, Ljubljana

Streliška ulica 22.

(prej v Borovljah na Koroškem).

Hrastovi sodi

enkrat rabljeni, več sto komadov so
naprodaj,

a le od pet komadov naprej pri
Viljem Spitzerju,
Ljubljana, Kolizej.

Zdrobljeno milo

v poštah pošiljativah po 5 kg za ceno K 3.90 po povzetju določila Karel T. Jilek, Šternberg, Morava.

Varujte naše vojake z
Kaiserjevimi prsnimi karamelami,
s „3 smrekami“.

ki so se že nad 25 let najbolje obnesle.
Milijoni jih rabijo zoper

kašelj

kripavost, zasliženje, katere, bolni vrat, dušljivi kašelj, kakor tudi da se obvarujejo prehlajenja, torej so zelo dobrodošle vsakemu vojaku.

6100 notarsko poverjenih izpričeval zdravnikov in privatnikov jamči gotov uspeh. — Tek vzbujajoči fino okusni bomboni. Zavoj 20 in 40 v, škatlja 60 v se dobiva po vseh lekarnah in drožerijah.

Jermenar in sedlar

za **Cementno tovarno v Zidanem-mostu** na Štajerskem se išče takoj proti dobri plači. Ponudbe samo najboljših kvalifikovanih ponudcev z referencami in z navedbami rodbinskih razmer, in vojaških dolžnosti, ter plačilne zahteve pri prostem stanovanju naj se pošljejo direktno na ravnateljsvo tovarne.

500 kron

Vam plačam, če ne odstrani moj uničevalec korenin

Ria balzam Vaših kurjih oces, bradovic, otiščancev,

v treh dneh brez bolečin. Cena enemu lončku z jamstvenim listom 1 K, 3 lončki 2 K 50 v, 6 lončkov 4 K 50 v. Stotine zahvalnih in priznalnih pisem.

Kemény, Kaschau (Kassa) I. Postfach 12/44, (Ogrsko).

IVAN JAX IN SIN

Ljubljana, Dunajska cesta 17.

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev, koles, pisalnih strojev in strojev za pletenje (Strickmaschinen).

Brezplačen pouk v vezenju -
Tovarna v Lincu ustanovljena 1867.

Zahtevajte cenik, ki ga dobite brezplačno in poštne prosto.

PREMOG

najboljše kakovosti
po dnevnih cenah
na vagone ali vozove

F. & A. UHER
Ljubljana, Šelenburgova ul. št. 4.

prvo človeško srce uspešno zašito. Od tistega časa je bilo izvršenih že kakih 200 takih operacij in se jih je med njimi 80 posrečilo. Take trijumfe dosega znanost, take zmage izvojuje človeški um.

„Mati!“ Vojaški duhovnik, ki je bil večkrat na bojišču in delil tolažila sv. vere ranjencem in umirajočim, pripoveduje, da ga ni nobena stvar tako ganila, kakor klici krepkih junakov, ki so vzdihovali: »Mati!

Mati!« — »Videl in skusil sem vse bojne strahote«, pravi, »toda nič me ni tako prevzelo kakor ječanje umirajočih, ki so kakor obnemogli otroci klicali: »Mati!« Kar se je kdaj pisalo in govorilo lepega o materi, vse to ni v stanu razodeti velike vrednosti in moči, ki jo ima mati do otrokovega srca, v taki luči, kakor ti klici umirajočih ustnic in pojemajočih src!«

Iz nemških kolonij: Palmov gaj na otoku Nauru.

Gospodinjstvo.

Krompirjevi žličniki. Skuhaj kilogram krompirja, olupi ga in nastrgaj na strgalniku, primešaj dve celi jajci, par žlic mleka in nekoliko moke, da dobiš testo, kakršnega potrebuješ za žličnike. Zakuhaj žličnike z žlico v slani vodi, kuhane odcedi preplakni jih z mrzlo vodo, odcedi iznova in oprži žličnike na masti, da bodo nekoliko rumeni.

Mešana juha. Kuhaj na rezance zrezano sveže zelje, dalje koren, nekoliko kolerabe, zelene, petersilja ter krompirja, vse zrezano na kocke. Duši obenem na masti in zarumeneli čebuli malo zrezanih govejih ali svinjskih jeter, stlači jih, prideni prej omenjeno zelenjavo z juho vred, osoli, začini s papriko ali poprom ter prideni še malo kuhane karfijole ali graha. Ali pa zakuhaj na juhi še kako pest riža. Ta juha je jako dobra in izdatna; seveda mora kuharica sama preračunati, kako dolgo se kak pridatek kuha, da bo vse ravno prav mehko.

Prekajeno meso z zeljem. Zarumeni na masti nekoliko sesekljanje čebule, prideni kislega zelja, ter na kocke zrezanega že nekoliko kuhanega prekajenega mesa (za vsako osebo 10 dek.), duši to; ko se izpari vsa tekočina primešaj žlico moke, ki naj se zarumeni, zalij s svinjsko juho ter daj s krompirjem ali s cmoki na mizo.

Krompirjev gulaš. Olupi kilogram krompirja in ga zreži na majhne kocke. Potem seseklaj dve čebuli, zarumeni jo na masti in primešaj sladke paprike. Prideni krompir, ki ne sme biti premehko kuhan in duši to še nekaj časa, če moreš, primešaj tudi nekoliko paradižnikove mezge, ki jed zelo izboljša.

TISKOVINE VSEH VRST

KAKOR: ČASOPISE, KNJIGE, BROŠURE, CENIKE, LEPAKE, LETAKE, VABILA, VSPOREDE, TABELE, RAČUNE, KUVERTE IN PISEMSKI PAPIR S FIRMO, VIZITKE, ITD.

— NATISNE LIČNO IN CENO —

ZADRUŽNA TISKARNA V KRŠKEM

NAROČILA SPREJEMA TUDI UPRAVNIŠTVO „TEDENSKIH SLIK“
V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA UL. 10./I.

KMETSKA POSOJILNICA

R. Z. Z. N. Z.

obrestuje hranilne vloge po

Hranilnih vlog: dvajset milijonov. Popolnoma varno

4 3 0
4 0

LJUBLJANSKE OKOLICE

V LJUBLJANI.

brez vsakršnega odbitka

naložen dener. Rezervni zaklad: nad devettisoč.

Poslano.

G. pl. Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani.

Moja soproga je zadnjega sinčka s Sladinom „sladni čaj“ zredila. Fant je poldrugo leto star, čvrst in močan in ni bil še sploh nič bolan. Pri prejšnjih treh otrocih je rabila razne redilne moke, s kojimi ni niti približnega uspeha imela. Sladin priporočam vsem staršem.

Spoštovanjem

Makso Kovač, c. kr. voj. uradnik.

V Pulju, 23. marca 1914.

Samo za trgovce in preprodajalce.

Velikonočne razglednice

najnovejše in najlepše vrste.

motne (barvotisek) . . . K 4—	Vojne velikonočne razgled.
z bleskom . . . „ 5—	Barvotisk (motne) . . . K 4—
„ „ in zlatom . . . „ 6—	fine pobarvane . . . „ 6—
brom motne K 7— col . . . „ 9—	gravure „ 7—
gravure „ „ 6— „ „ 8—	brom „ 8—
svetlotisek „ 8—	Cena za 100 iztisov po po-
motne „ 4— „ „ 6—	vzetju franco Zagreb,
umetniške „ 4— „ „ 6—	
motne „ 8—	

Največji izbor vseh vrst razglednic, vojnih, umetniških, za častilke, genre i. t. d. od — 12 kron. Pismeni papir v mapah in škatljah po najnižjih cenah priporoča:

RUDOLF POLAČEK, Zagreb, Jurišičeva ul. 21.

Ako naročite in to storite

nenudoma,

1 srečko avstr. rdečega križa

1 srečko ogrskega rdečega križa

1 srečko budimpeštanske bazilike

1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz

leta 1880

1 dobitni list 4% ogrsk. hip srečk

iz leta 1884

12 žrebanj vsako leto, glavni dobitek

630.000 kron

Mesečni obrok za vseh pet srečk ozir. dobitnih listov samo 5 kron

dobite igralno pravico do bobitkov ene turške srečke v znesku do 4000 frankov popolnoma zastonj!

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno:

Srečkovno zastopstvo 3, Ljubljana.

NAJLEPŠI SPOMIN

na ljube starše, ljubljene otroka, dragega prijatelja ali ljubezno prijateljico je njih po fotografiji povečana lepa umetniško izvršena slika. Ta slika je najlepše in najprimernejše darilo za god in druge prilike.

Najčastnejši spomin na naše ljube, drage, ki so na bojnem polju ali ki so že padli na polju slave za domovino, je njih po fotografiji povečana slika.

Ker umetniško dovršena, po fotografiji povečana slika ni le kras vsake kmetske sobe in vsakega gospodskega salona, temveč je dokaz tudi spoštovanja in ljubezni do taistega, ki ga slika predstavlja, bi naj imela vsaka rodina take slike svojih dragih. Se dolgo, ko jih bo že krila črna zemlja, bo slika trajen spomin na nje.

Cene v kronah.

velikost slike v cm	Doprna slika	Dokolenska slika ali pokrajina	Dvojna doprnska slika ali slika jezdeca	Dvojna dokolenska slika ali dve figuri	Skupina 3 doprnskih slik	Večje skupine
13 : 18	11—	12—	12—	12—	14—	16—
18 : 24	12—	13—	13—	17—	20—	22—
26 : 32	14—	16—	21—	20—	23—	25—
30 : 40	16—	20—	23—	24—	26—	28—
42 : 53	24—	24—	26—	26—	29—	31—
50 : 60	30—	26—	30—	34—	35—	37—
55 : 68	35—	34—	35—	55—	60—	65—
64 : 100	—	60—	60—	70—	75—	80—
75 : 100	—	74—	80—	90—	95—	100—
80 : 120	—	95—	95—	120—	130—	140—
84 : 150	—	120—	120—	140—	150—	160—
100 : 150	—	135—	—	170—	—	190—
100 : 200	—	170—	—	200—	—	240—
100 : 250	—	225—	—	250—	—	350—

Eno četrtino zneska je vplačati v naprej kot aro, drugo ob izvršitvi.

Jamčim za solidno delo in dobro izvršitev. Ako bi se po kaki fotografiji (ker je mogoče zastarela, obledela ali pokvarjena) ne dala napraviti lepa povečana slika, se vrne fotografija in ves za sliko vplačani znesek. — Da so povečane slike res krasno umetniško dovršeno delo, se lahko vsakdo prepriča v našem uredništvu, ker so nekatere slike vsakomur na ogled. In s tem, da prevzame naše upravištvo jamstvo za solidno in dobro izvršitev, ima vsakdo najboljšo zagotovilo za realnost podjetja.

Vsa naročila je nasloviti na „Tedenske Slike“ v Ljubljani.

Maček & Komp.,

:: Fanca Jožefa cesta 3 ::
LJUBLJANA.

ZALOGA IZGOTOVLJENIH
OBLEK, ZA GOSPODE
:: DEČKE IN OTROKE, ::
NAROČILA TUDI PO MERI.
SOLIDNA POSTREŽBA.
ZALOŽNIK C. KR. PRIV. JUŽ.
ŽELEZNICE.

Zavod za ortopedično gimnastiko

v katerem se pod vodstvom zdravnika različno ukrivljene hrbtenice, izbočeni hrbti, neenaka pleča in boki

zdravijo, se nahaja

v Stritarjevi ulici šte. 9, I. nadstr.

Pojasnila se dobe ob delavnikih od 3.—4. ure popoldne istotam.

Zadružna tiskarna v Krškem

:- izvršuje tiskovine lično in ceno. :-

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

: Delniška glavica 8,000.000 kron. :

STRITARJEVA ULICA ŠTEV. 2.

Rezervni fondii okroglo 1,000.000 kron.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Priporoča nakup srečk za 3. razred V. c. kr. avstrijske razredne loterije.

Žrebanje za ta razred dne 15. in 17. februarja 1916.

Cena za igralce prejšnjega razreda: 1/1 srečka K 40—, 1/2 srečke K 20—, 1/4 srečke K 10—, 1/8 srečke K 5—. — Cena za novovstopivše igralce:

1/1 srečka K 120—, 1/2 srečke K 60—, 1/4 srečke K 30—, 1/8 srečke K 15—. Naročila se vrše najugodnejše po poštni nakaznici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun in jih obrestuje po

4 1/2 0/0 čistih.

2% rentnine od vlog na knjižice plača banka sama.

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10
 špecialna trgovina pletenin,
 trikotaž in perila
 priporoča svojo veliko zalogo,
 kakor:

Športno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice, snežne kučme, rokavice, žilogrelce, sviterje, pletene srajce in spodnje hlače iz volne, velblo-dje dlake in bambaža.
 Perilo za dame in gospode iz šifona, cefirja, in flanele.
 Perilo za dečke, deklice in dojenčke.
 Gumijevi plašči, nahrbtniki i. t. d.

Na debelo in drobno.

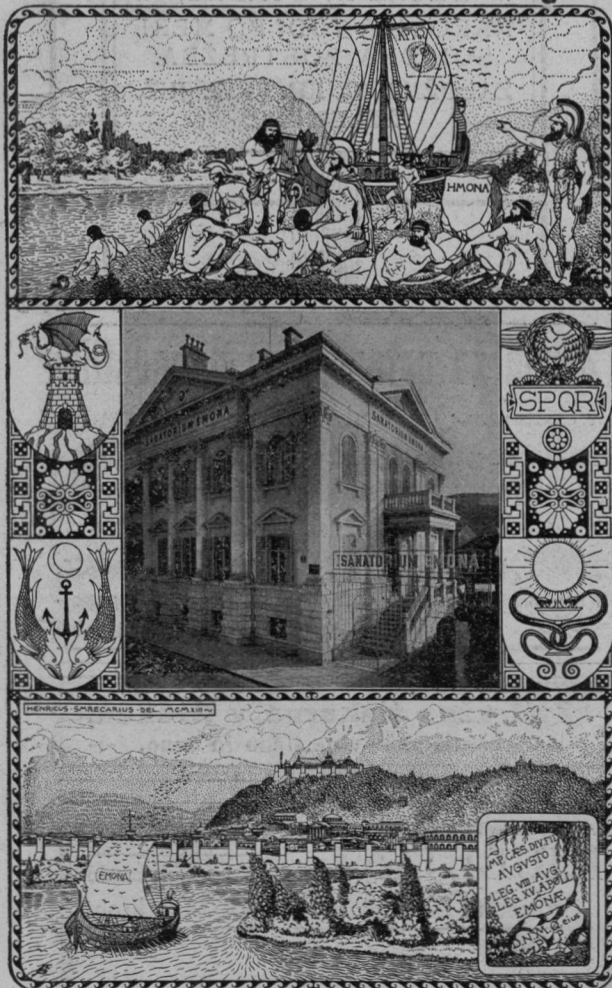
Mazilo za lase

varstv. znamka Netopir
 napravi g. Ana Križaj v Spodnji Šiški št. 222 pri Ljubljani.
 Dobi se v Kolodvorski ul. 200 ali pa v trafiki pri farni cerkvi.
 V 3 tednih zrastejo najlepše lase. Stekl. po 2 in 3 K. Pošilja se tudi po pošti. Izborno sredstvo za rast las.
 Za gotovost se jamči. Zadostuje steklenica. Spričevala na razpolago.

Priporoča se
 umetna knjigovoznica
IVAN JAKOPIČ,
 LJUBLJANA.

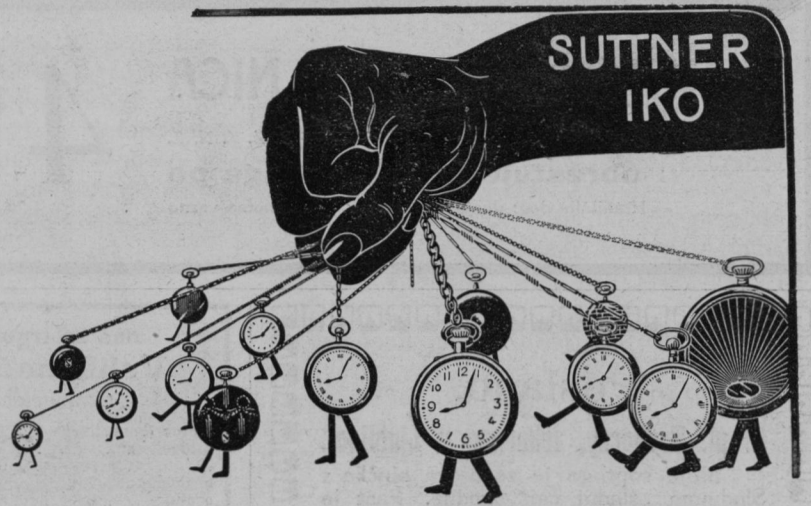
SANATORIUM EMONA
 ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
 PORODNIŠNICA.
 LJUBLJANA, KOMENSKEGA ULICA 4
 SEF. ZDRAVNIK. PRIMARIJ. DR. FR. DERGANČ

SPQR

VENUS SPECIARIUS DEL. POLIUM

AVGVSTO
 LES VE AVS
 LES VE AVS
 EMONA
 LES VE AVS

Svetovna tvrdka Suttner ima

samo natančno idoče, zanesljive, trpežne ure, katere staremu dobremu imenu hiše čast delajo.

St. 410. Nikelnasta Anker-Roskopf-ura K 4:10	Št. 712. Nikelnasta IKO - ura, 15 kamnov " 14:—
" 705. Roskopf-ura, kolesje v kamnih " 5:90	" 1450. Bela kovinasta verižica " 2:80
" 719. Srebrna remontoar-ura " 7:80	" 865. Bela kovinasta verižica, priprosta " 1:—
" 600. Žepna ura z radijem, se po noči sveti " 8:40	" 916. Srebrna verižica, masivna " 3:20
" 449. Roskopf-ura, dvojni pokrov " 7:20	" 422. Nikelnasta športna verižica " 1:75
" 518. Ploščnata nikelnasta kavalijska ura " 7:50	" 979. Srebrni obesek „cesarjeva podoba“ " 2:—
" 803. Damska ura, jeklena ali nikelnasta " 7:90	" 213. Srebrni prstan z kamnom " 1:40
" 804. Srebrna damska ura " 9:50	" 211. Srebrni prstan z kamnom " —90
" 1544. Usnjata zapestnica z uro " 10:50	" 1063. Prstan, zlato na srebro " 2:70

Vsaka ura je najnatančneje preizkušena.

Razpošilja se
 po povzetju ali če se denar vnaprej pošlje.

Krasni cenik
 zastoj in poštnine prosto.

Neugajajoče
 se zamenja!

Lastna tovarna ur v Švici! — Lastna svetovna znamka „IKO“, najboljša preciz. ura.

H. Suttner samo v Ljubljani št. 5.

Nobene podružnice. **Svetovna razpošiljalnica.** Nobene podružnice.

Zajamčen uspeh, drugače denar nazaj

Zdravniška izjava o izvrstnem vplivu.

Bujno lepo oprsje

dobite, če rabite
 med. dr. A. Rixovo prsno kremo
 oblastveno preiskano, jamčeno neškodljiva.
 Za vsako starost hiter, zanesljiv uspeh. — Zunanja raba. — Pušica za poskušnjo K 3:30, velika pušica, ki zadostuje za uspeh K 8:80. Kosm. Dr. A. Rix laborat, Dunaj IX., Lakergasse 8/O. Razpošilja se strogo diskretno. Zaloga v Ljubljani: Parfumerija A. Kanc in drogerija „Adrija“.

Darujte za „Rdeči križ!“

DOMAČA TVRDKA!

Export žepnih električnik

svetiljk in baterij

št. 80 komplet . . . K 8:—
 „ 80 A „ . . . „ 9:—

K. A. Kregar,

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 21./23.

Trgovci velik popust.

Naročnina za list „Tedenske Slike“; za Avstro-Ogersko: 1/4 leta K 3.—, 1/2 leta K 6.—, celo leto K 12.—; za Nemčijo: 1/4 leta K 4.—, 1/2 leta K 8.— celo leto K 16.—; za ostalo inozemstvo: celo leto fr. 20.—. Za Ameriko letno 4 dolarje.

Uredništvo in upravnništvo Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 10, I. nadstropje.